

SAAREMAA VALLA
**MITTETULUNDUSTEGEVUSE
JA KÜLAELU ARENGUKAVA**
2021–2030

*Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava **valmib/valmis**
Saaremaa Vallavalitsuse ja Saarte Koostöökogu MTÜ koostöös LEADER
projekti „Hoo andmine kogukondade koostöövõrgustikele!“ raames.*

Ühisprojekti eesmärk on elavdada külade omavahelist koostöötahet kogukondade võrgustiku loomise ning piirkondlike ühistegevuste taaselustamise ja tugevdamise läbi. Projekti keskmes on külade ja seltside tegevusele hoo andmine, uute teadmiste omandamine, kogemuste ja info jagamine ning ühiste traditsioonide loomine.

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Arengukava koostamise põhimõtted.....	5
1.1 Kogukondlik tegevus	5
1.2. Arengukava koostamise lähtekohad.....	5
2. Lähtepositsioon aastateks 2021–2030.....	9
3. Visioon aastaks 2030 ja väärtused.....	11
3.1. Visioon	11
3.2. Väärtused.....	11
4. Strateegiakaart.....	12
5. Eesmärgid, tegevused ja mõõdikud	13
6. Arengukava koostamise protsess.....	17
7. Arengukava elluviimine	18
8. Arengukava seire ja muutmine.....	19
Lisa 1. Arengukava koostamise töögrupi liikmed ja kaasatud eksperdid	20

Sissejuhatus

Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava eesmärk on leppida kokku arengusuunad ja tegevused, mis tagavad Saaremaa piirkondade tasakaalustatud arengu ning annavad kogukondadele tegutsemiseks selge sihi ja kindlustunde. Arengukavas käsitletakse Saaremaa valla arengukavale 2019–2030 tuginedes kogukondliku tegevusega seotud strateegilisi eesmärke ja nende saavutamiseks vajalikke tegevusi, et hoida ja edendada Saaremaa kogukondade elujõulisust ja jätkusuutlikkust.

Lähtuvalt Saaremaa kogukondade küsitlusest keskendub arengukava neljale võtmevaldkonnale: 1) suhted kogukondade ja valla vahel, 2) kogukondade rahastamine, 3) kogukondlikus tegevuses noore põlvkonna rolli suurendamine ning 4) koostöö kogukondade vahel.

Käesolevas arengukavas sõnastatakse valdkonna arengueesmärgid aastateks 2021–2030, seega asetub Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava oma lõpuaastalt Saaremaa valla arengukava ja Saare maakonna arengustrateegiaga samasse ajaraami.

Arengukava alguses antakse ülevaade selle koostamise põhimõtetest, seejärel on sõnastatud lähtepositsioon ja valdkonna visioon aastaks 2030 ning seatud strateegilised eesmärgid ja alaeesmärgid koos nende saavutamiseks vajalike tegevustega. Arengukava peamine kese kajastub ülevaatlikul strateegiakaardil. Lõpuosas on esitatud arengukava koostamise protsessi lühikokkuvõtte ning arengukava elluviimise, seire ja muutmise põhimõtted. Arengukaval on kaks lisa: lisa 1 on toodud välja seos riiklike arengukavadega ja lisa 2 on nimetatud arengukava koostamise töögrupi liikmed ja välisekspertid.

Arengukava kajastab laiemat vaadet kogukondliku tegevuse arendamisele Saaremaa vallas, avades eri partnerite koostöövõimalusi.

1. Arengukava koostamise põhimõtted

1.1 Kogukondlik tegevus

Ehkki esialgses lähteülesandes seati keskmesse märksõnad mittetulundustegevus ja külaelu, nähtus arengukava koostamise algaasis, et ühisosa nii ootustes, kitsaskohtades kui ka edusammudes ja vabatahtlikus töös võimaldab seada eesmärgid kogukondlikule tegevusele laiemalt. MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant määratluses on kogukond „külas, kandis, alevikus, asumis elav, ühist toimekeskkonda ning sotsiaalsete suhete võrgustikku omav inimeste rühm“¹.

Seetõttu käsitlebki Saaremaa valla valdkondlik arengukava kogukondlikku tegevust samuti laia mõistena: igasuguse tegevusena, mille positiivne mõju on laiem tegija enda pereringist ning otsesest sõpruskonnast.

Kogukondade mõiste on tegutsemisvormist ja -valdkonnast lahti seotav: alustades külavanemast ja klassikalisest MTÜ-st, lõpetades mitteformaalsemate koostöögruppidega (nt Koostööklubi), keda siduv tegevus omab kogukonnas head ja tajutavat mõju. Enamjaolt on kogukondlik aktiivsus muutunud kohaliku elu veduriks, näiteks läbi külaseltsi, näiteringi, noorte tegevuse, laulukoori, spordiklubi, koguduse, merepääste vms. Niisuguseid suurimaid kohaliku elu arengutesse panustajaid saab pidada võtmekogukondadeks.

1.2. Arengukava koostamise lähtekohad

Saaremaa valla arengukavas 2019–2030² on sõnastatud visioon aastaks 2030: Saaremaa on uutele tuulele avatud, traditsioone hoidev, turvalise ja puhta elukeskkonnaga, mere ja taeva kaudu ühendatud, tugeva ja kasvava kogukonnaga saar.

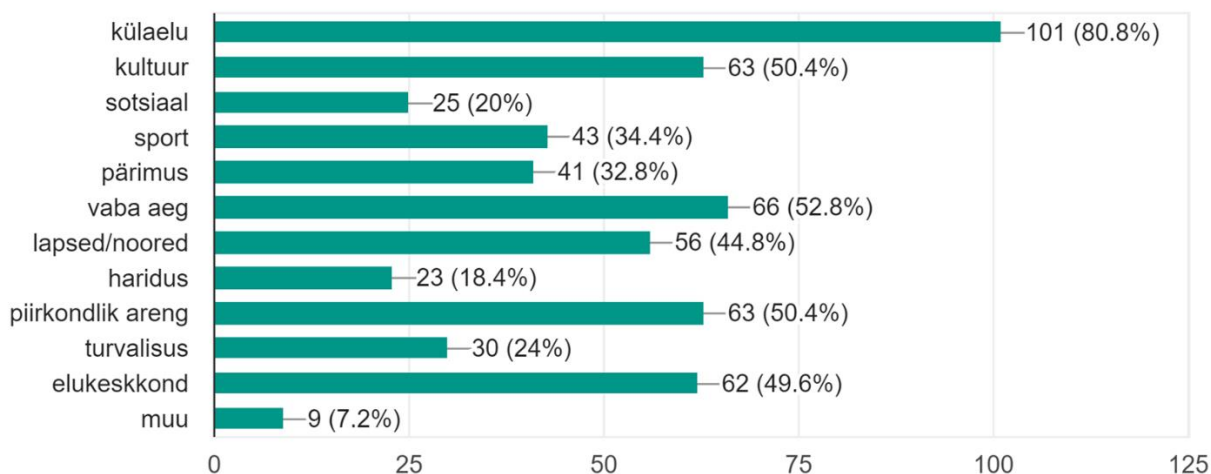
Valla üldisteks arengusuundadeks on jätkusuutliku arengu tagamine, elukeskkonna väärtustamine, ühtse ja turvalise valla kujundamine, piirkondliku pärandi, külaelu ja keele hoidmine, Saaremaa eripära arvestava konkurentsivõimelise majanduskeskkonna arendamine, Saaremaa kui külalislahke ja erinevaid puhkamisvõimalusi pakkuva sihtkoha arendamine ning turundamine, Kuressaare kui ajaloolise linna identiteedi hoidmine ja linnalise elukeskkonna arendamine.

¹ Ivika Nõgel, ettekanne „Kogukonna roll ja võimalused kohalikus omavalitsuses“ https://kodukant.ee/wp-content/uploads/2021/03/Ivika-Nogel_ettekanne.pdf

² Arengukava redaktsioon, mis jõustus 01.01.2021 <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4011/2202/0005/Arengukava.pdf#>

Kogukondlikku tegevust on käsitletud juhtimise ja koostöö peatükis. Strateegiliseks eesmärgiks on seatud, et Saaremaa valla juhtimine lähtub inimkesksusest ja tasakaalustatud arengu põhimõtetest ning tagab Saaremaa kui terviku jätkusuutlikkuse. Selle üks alaeesmärke on sõnastatud järgmiselt: külaelu ja mittetulunduslik koostegevus on väärtustatud ning kõikjal vallas on loodud hea elukeskkond.

Saaremaa valla kogukondliku tegevuse hetkeolukorrast ja arenguvõimalustest andis arvestatava ülevaate 2021. a jaanuari lõpus ja veebruari alguses läbi viidud Saaremaa kogukondade küsitlus. Vastajaid oli kõigist Saaremaa piirkondadest (iga piirkonna kohta 3-15) ja kokku 125. Vastajate keskmine vanus oli 48 eluaastat ja reeglina hindasid vastanud enda aktiivsust kogukonnas kõrgeks. Valdavalt oli tegu külaseltside esindajatega, kuid kogukondlikku tegevust on paljudes valdkondades, nagu näiteks kultuur, sport, vaba aeg jt – vastates sai valida korraga ka mitu valdkonda.

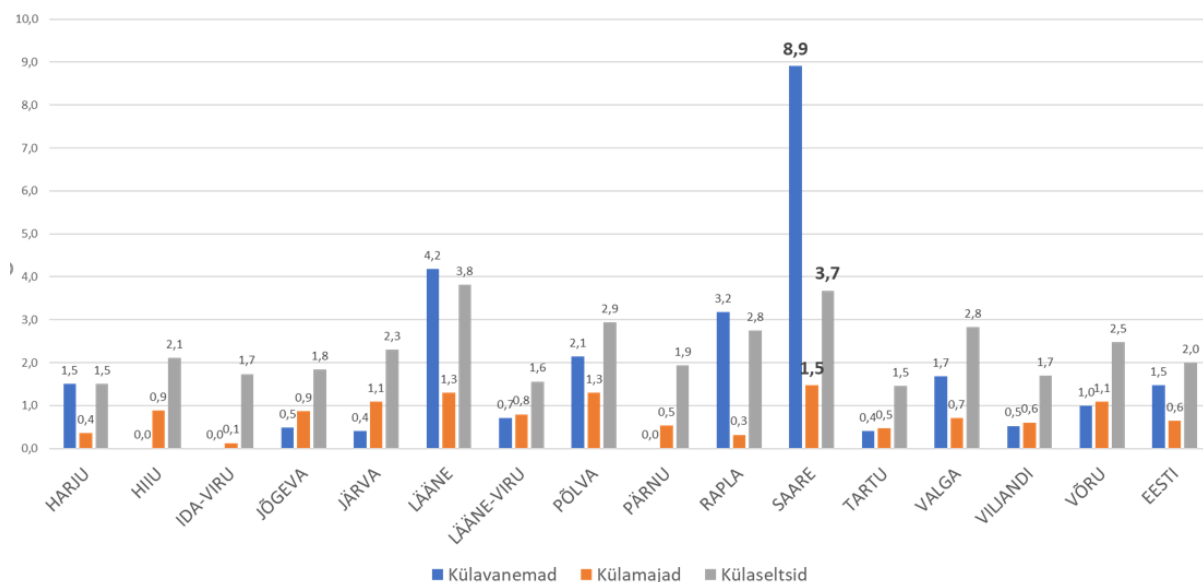

Joonis 1. Kogukondliku tegevuse küsitlusele vastanute tegevusvaldkondade jaotus. *Allikas: Saaremaa kogukondade küsitlus.*

Külaelu kui tegevusvaldkonna märgatav ülekaal vastajate hulgas on selgitatav asjaoluga, et Saaremaa on külaliikumises ülejäänud Eesti piirkondadega võrreldes esirinnas – see saab kinnitust ka MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant poolt 2020. aastal tehtud analüüsis „Külaliikumise ja külade tugisüsteemi kaardistus“³. Külakogukondade initsiatiivi ja elujõulisust tõendab ka see, et alates 2019. a märtsi lõpust, mil Saaremaa vallavolikogu võttis vastu Saaremaa valla aleviku- ja külavanema statuudi, on selle alusel vanem valitud 180 külale

³ Ivika Nõgel (2020) „Külaliikumise ja külade tugisüsteemi kaardistus 2020“ MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant. <https://kodukant.ee/wp-content/uploads/2020/11/Ku%CC%88laliikumise-ja-tugisu%CC%88steemi-kaardistus-2020.pdf>

(13.07.2021. a seisuga) – 109 küla puhul on külavanemaks valitud eraisik ja 71 küla puhul täidab külavanema rolli külaselts. Statuudi järgi saab mitmele külale ehk kandile valida ühise vanema ning 180 küla vanema ülesandeid täidab 90 eraisikut (neist 13 on kandi vanemad – enim esindab üks vanem seitset küla) ja 27 MTÜ-d (neist 12 kandi vanema rollis – enim esindab üks MTÜ kümnet küla). Saaremaa valla üheksast alevikust on alevikuvanem valitud seitsmele (neist viis 2021. aastal). MTÜ-sid on Saaremaa vallas kokku 929.

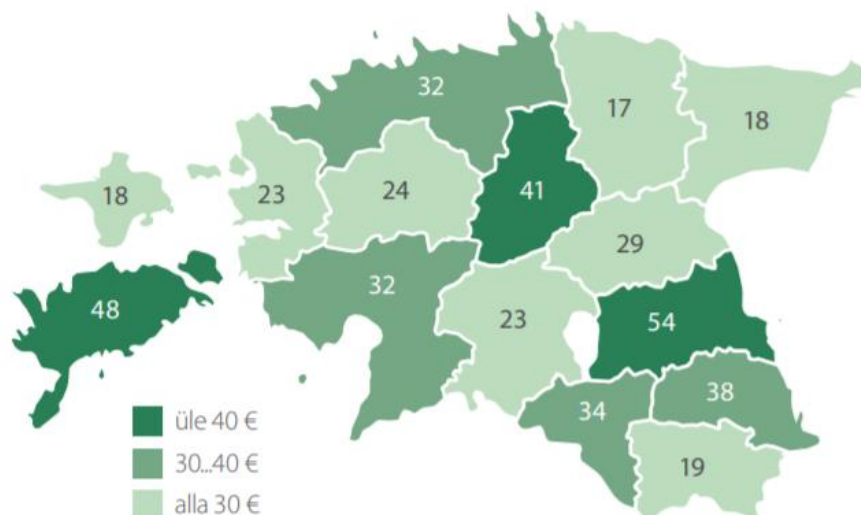

Joonis 2. Külavanemate, -majade ja -seltside osakaal 1000 elaniku kohta 2020, maakondlik võrdlus. Allikas: MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant.

2021. aastal Kodanikuühiskonna Sihtkapitali (KÜSK) eestvedamisel koostatud „Kohalike omavalitsuste vabaihenduste rahastamise analüüs“⁴, milles on kaardistatud haldusreformijärgsed rahastamise praktikad, ilmestab laiemalt kogukondlikku koostööd ka rahastuse lõikes – nimelt on toetuste mahu ja maakonna elanike suhtarvu poolest kodanikuühendustele elaniku kohta eraldatud toetussumma Tartumaa järel kõige suurem Saare maakonnas.

Lisaks erinevatele toetusmeetmetele (MTÜ Võimalus, LEADER jt) saavad kogukonnad toetust taotleda Saaremaa valla eelarvest: aleviku- ja külaraha, MTÜ-de projektivoorud (külaelu, kultuur, sport, haridus, sotsiaalvaldkond jt), kaasav eelarve ning projektide omaosaluse katmine.

⁴ Aivar Joorik, Erle Rikmann, Vaike Vainu, Tanel Vallimäe, Peeter Vihma (2021) „Kohalike omavalitsuste vabaihenduste rahastamise analüüs“, Kodanikuühiskonna Sihtkapital. <https://tinyurl.com/pb4bsssc>

Joonis 3. Kodanikuühendustele eraldatud toetuste maht (EUR) suhtarvuna ühe elaniku kohta 2019, maakondlik võrdlus. *Allikas: KÜSK*

Kogukondade peamiseks partnerorganisatsioonideks, kelle osatähtsust ja panust kogukonnad ise kinnitavad, on Saaremaa Vallavalitsus, osavalla- ja kogukonnakogud, Saarte Koostöökogu MTÜ, SA Saare Arenduskeskus, MTÜ Saaremaa Kodukant, MTÜ Võimalus ja SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK). Kokkuvõtvalt saab märkida, et Saaremaa kogukonnad on aktiivsed ja mitmekülgsed ning valla ja arendusorganisatsioonide jaoks on tähtis valdkonna uuemad suundumused ära tunda ning koostöötegevused ja toetusvõimalused nende järgi paindlikult kujundada.

2. Lähtepositsioon aastateks 2021–2030

Hetkeolukorra analüüsimisel ja edasise lähtepositsiooni seadmisel sai tugineda Saaremaa kogukondade küsitlusele, milles anti vastused 21 küsimusele nii kogukonna enda, laiema koostöö kui ka Saaremaa üldtasandi kohta.

Saaremaa kogukonnaelu tugevustena toodi esile, et on palju tegusaid eestvedajaid, maaelu on muutumas populaarsemaks ja kogukondadel on palju uuenduslikke ideid. Rõõmu teevad koos tegutsemine, kogukonnatunne ning õnnestunud algatused ja projektid. Kogukonna arengut pidurdavate asjaoludena on läbiv, et töö- ja pereelu kõrvalt napib aega, rahastuse saamine on keeruline, ühistegevuste suhtes on tunda passiivsust, koostöö kohaliku omavalitsusega saaks olla parem ja üldine taristu ei soodusta maal elamist. Küsitluse vastustes tõdeti, et vallavalitsus on teel avatud partnerluse poole, kuid enamasti on initsiatiiv siiski kogukonnapoolne. Heast küljest märgiti erinevaid rahastusvõimalusi, kuid toetuse osas oodatakse süsteemsust ja stabiilsust. Osavalla- ja kogukonnakogusid peetakse põhimõttelt igati heaks, kuid leiti, et nende tegelik potentsiaal on kasutamata ja kohalikul arvamusel pole vajalikku kaalu.

Parandamiskohaks on ka infovahetus ja kaasamine ning ootusteks erinevad ümarlauad, infopäevad, meililistid ja võimalus tervet valda ühendavate huvikogukondade tekkeks. Arvestades, et Saaremaa vald on territooriumilt Eesti suurim omavalitsus, tajuti, et vallavalitsus jääb kogukondadest kaugemale ja kindlasti on ootus just inimliku kontakti järele.

Kogukondade heaolutunne on seotud paljude teguritega, kuid üheks peamiseks mõjutajaks on suhted kohaliku omavalitsusega ning üleüldise heaolu ja parema elukeskkonna võtmekohaks on kogukondade mõtestatud kaasamine. Lisaks eestvedajate aktiivsusele on määrav tähtsus kogukonna ja kohaliku omavalitsuse vahelistel suhetel ja suhtlusel.

Kokkuvõtvalt vajab võimalikult selget määratlust, millised on ootused kogukondadele ja nende eestvedajatele ning millised on kogukondade ootused Saaremaa Vallavalitsuse ja teiste partnerorganisatsioonide suhtes.

Saaremaa kogukondade küsitluse tulemusi tutvustati lähemalt 08.02.2021. a toimunud koostööseminaril ning teemasektsioonide töö tulemusel sai kokku hetkeolukorda ja arenguvõimalusi kaardistav SWOT-analüüs.

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ul style="list-style-type: none"> • aktiivsete kogukondade ja eestvedajate rohkus; • vallavalitsuse huvi koostöö vastu kogukondadega; • Saaremaa kui tugev kaubamärk; • suvesaarlaste kõrge valmidus kogukonnaellu panustada; • valdkonnas võimekate tugiorganisatsioonide olemasolu (Saarte Koostöökogu, Saare Arenduskeskus, Saaremaa Kodukant). 	<ul style="list-style-type: none"> • kogukondliku tegevuse rahastuse ebakindlus ja projektipõhisus; • vähene dialoog kogukondade ja omavalitsuse vahel; • valla otsuste ja teenuste linnakesksus; • vähene koostöö kogukondade vahel; • julgete ambitsioonide vähesus; • noore põlvkonna vähene kaasatus kogukondlikku tegevusse.
VÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> • maale elama tulek on üha populaarsem; • noorte valmidus Saaremaale tagasi tulla; • osavalla- ja kogukonnakogude ning teenuskeskuste seni kasutamata potentsiaal; • külamajade ressurss. 	<ul style="list-style-type: none"> • maapiirkondade tühjenemine; • mahajäämus taristus, sh kiires internetiühenduses; • eestvedajate väsimine ja motivatsioonipuudus.

Selleks, et tugevusi võimendada ja nõrkusi vähendada, tuleb teha järgmist:

1. Lähtudes vallavalitsuse koostöövalmidusest, eestvedajate rohkusest ning teenuskeskuste potentsiaalset, suurendada dialoogi ning **kasvatada usaldust kogukondade ja vallavalitsuse vahel.**
2. Võttes aluseks vallavalitsuse huvi tugeva kogukondliku panuse vastu ning ennetamaks eestvedajate motivatsiooni langust, luua koostöös kogukondadega **selge, õiglane ja eesmärgipärane rahastussüsteem.**
3. Kasutades ära Saaremaa kui elukeskkonna kasvavat populaarsust **noorte ning uuselanike** hulgas, suurendada nende **kaasatust kogukondlikku juhtimisse** ning vähendada sellega maapiirkondade tühjenemise ohtu.
4. Rakendades tugiorganisatsioonide võimekust ning osavalla- ja kogukonnakogude ning teenuskeskuste potentsiaali, **tugevdada koostööd kogukondade vahel.**

3. Visioon aastaks 2030 ja väärtused

3.1. Visioon

Saaremaa valla kogukondliku tegevuse visiooni läbivad märksõnad on sõnastatud kogukonda kaasates: sisendit sai anda Saaremaa kogukondade küsitluses („Kui kõik läheb edasi väga hästi, siis milline võiks Saaremaa kogukondlik elu olla 10 aasta pärast?“), 08.02.2021. a koostööseminari rühmatöös, 10.05.2021. a veebiseminaril ning töögrupi kodutöös.

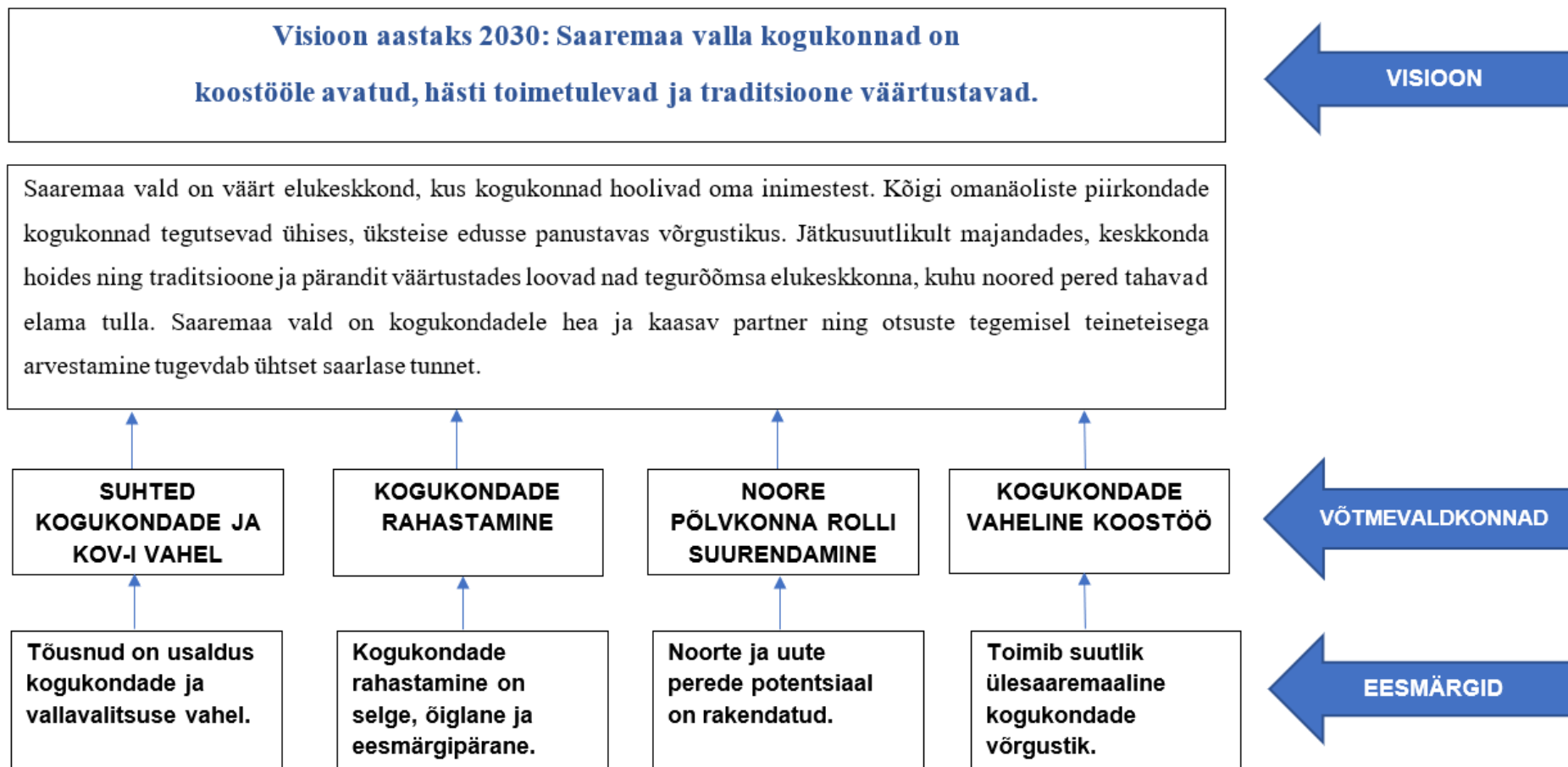
Visioon aastaks 2030: Saaremaa valla kogukonnad on koostööle avatud, hästi toimetulevad ja traditsioone väärtustavad.

Saaremaa vald on väärt elukeskkond, kus kogukonnad hoolivad oma inimestest. Kõigi omanäoliste piirkondade kogukonnad tegutsevad ühises, üksteise edusse panustavas võrgustikus. Jätkusuutlikult majandades, keskkonda hoides ning traditsioone ja pärandit väärtustades loovad nad tegurõõmsa elukeskkonna, kuhu noored pered tahavad elama tulla. Saaremaa vald on kogukondadele hea ja kaasav partner ning otsuste tegemisel teineteisega arvestamine tugevdab ühtset saarlase tunnet.

3.2. Väärtused

Saaremaa valla kogukondliku tegevuse väärtused **sõnastatakse/sõnastati** avaliku ruumi meetodil arengukava eelnõu avalikustamisperioodi käigus.

4. Strateegiakaart

5. Eesmärgid, tegevused ja mõõdikud

Eesmärgid ja tegevused on sõnastatud lähtuvalt Saaremaa kogukondade küsitlusest, koostööseminaridest (08.02.2021. a ja 10.05.2021. a) ja külamajade ümarlauast (16.06.2021. a). Täpsemad tegevused, mõõdikud ja kriteeriumid sõnastatakse/sõnastati avalikustamisperioodi vältel avaliku ruumi meetodil.

EESMÄRGID	OODATAVAD TULEMUSED	TEGEVUSED	MÕÕDIKUD, KRITEERIUMID
Suhted kogukondade ja kohaliku omavalitsuse vahel			
1. Tõusnud on kogukondade ja valla vaheline usaldus.			
	Kokku on lepitud kogukondade ja valla kaasamise struktuurid, kord ning kommunikatsiooni põhimõtted.		
		1.1. Regulaarse kommunikatsiooni ja infovahetuse kanalite süsteemi kujundamine, et vajalik info liiguks kogukondadelt vallavalitsusse ja vastupidi. 1.2. Kogukondade kontaktlisti täiendamine. 1.3. Põhimõtete kokkuleppimine, kuidas valla esindajad töötavad piirkonna heaks nii, et elanikud seda tunnetavad: <ul style="list-style-type: none"> ○ regulaarsed piirkondlikud arutelud; ○ piirkondade sädeinimeste külastused; ○ valla ja piirkonna elanike ühised talgupäevad või muud üritused; ○ valdkondlikud infopäevad valla spetsialistidega. 1.4. Teenuskeskustele ning osavalla- ja kogukonnakogudele selgema rolli andmine kogukondade toetamisel ja nõustamisel, sh otsustusõigus teatud küsimustes. 1.5. Iga piirkonna tugevuste leidmine, et anda neile roll, millega sobituda valla arendustegevusse.	rahulolu uuring; kohtumiste arv; külavanemate arv; elanike rahulolu oma piirkonna teenuskeskuse teenusega (soovitus-indeksi meetodil 10-pallisel skaalal)

		1.6. Kogukonnatöoga tegeleva vallavalitsuse spetsialisti rolli selgem teadvustamine kogukondade toetamisel.	
	Kogukondade liikmed on motiveeritud ja väärtustatud.		
		1.7. MTÜ-de ja aktiivsete inimeste tunnustamise süsteemi väljatöötamine ja rakendamine.	tunnustussüsteem välja töötatud; rahulolu uuring
	Toimuvad plaanipärased ja vajadustele vastavad koolitused.		
		1.8. Koolitusvajaduste kaardistamine. 1.9. Ühiskoolituste korraldamine.	kaardistus tehtud; koolitusplaan koostatud ja süsteemselt rakendatud
Kogukondade rahastamine			
2. Kogukondade rahastamine on selge, õiglane ja eesmärgipärane.			
	Rahastamise kord on koostatud kogukondade osalusel ja heakskiidul.		
		2.1. Koostöös rahastajatega toetusmeetmete kattuvuse ja sünergia analüüsimine. 2.2. Külamajade haldamise toetuse tingimuste ühtlustamine ja õiglase jaotuse tagamine. 2.3. Kogukonnaprojektide nõustamine kogukonnaspetsialisti ja teenuskeskuste poolt. 2.4. Koostöö motiveerimine läbi rahastamise tingimuste. 2.5. Saaremaa eri piirkondi esindavate kogukondade kaasamine rahastamise süsteemi kujundamisse ning otsuste tegemisse. 2.6. Kaasava eelarve rakendamine. 2.7. Toetusvoorude tingimuste ja ajakava parema kommunikatsiooni tagamine.	rahulolu uuring; kogukondliku aktiivsuse kasv (valla arengusse panustavate kogukondade ja elanike arv); kogukondade tagasiside rahastamise süsteemile on positiivne; toetuste analüüs näitab seost strateegiliste eesmärkide saavutamisega
	Taristu on heaolu loov, turvaline, inspireeriv ja kaasajastatud.		
		2.8. Toetuse stabiilsuse loomine külamajade haldajatele. 2.9. Avalikuks kasutamiseks mõeldud objektide (külamajad, platsid jm) kaardistamine, investeerimisvajaduse väljaselgitamine ja rahastamispõhimõtete väljatöötamine. 2.10. Hoonetel nutikate energiatarbimislahenduste kasutusele võtmine.	süsteemid on loodud; kiire internetiühendus on tagatud

		2.11. Kiire internetiühenduse tagamisele kaasa aitamine.	
		Kogukonnad on koolitatud ja motiveeritud omatulu teenima.	
		2.12. Omatulu teenimise võimaluste tutvustamine. 2.13. Motiveerimine ja nõustamine valla poolt. 2.14. Kogukonnateenuste pakkumine vallale ja kogukonnale. 2.15. MTÜ-dele avalike teenuste osutamise delegeerimise põhimõtete välja töötamine ja rakendamine.	uuring; teenuste arv
Kogukondlikus tegevuses noore põlvkonna rolli suurendamine			
3. Saaremaa noorte ja siia tulnud perede potentsiaal on maksimaalselt rakendatud.			
		3.1. Uute (noorte) perede ümarlaudade korraldamine saamaks uusi ideid ja vaatenurkasid. 3.2. Uutele tulijatele vajaliku info kättesaadavuse tagamine. 3.3. Võtmekogukonna potentsiaaliga asutuste (koolid, lasteaiad, rahvamajad jt) kaardistamine ja kaasamine kogukondlikku tegevusse. 3.4. Kogukonnad võtavad isiklikult ühendust ja tutvuvad oma uuelanike ja nende oskuste ja huvidega. 3.5. Küsitlustega Saaremaalt lahkumise ja Saaremaale kolimise põhjuste uurimine. 3.6. “Tere tulemast” teenuste paketi läbi mõtlemine, kirjeldamine ja käivitamine. 3.7. Heade praktikate tutvustamine (kogukonnad, kes edukalt kaasavad uusi elanikke ja noori, jagavad oma kogemusi) 3.8. Maakonnameedias kogemuslugude avaldamine. 3.9. Uutele tulijatele veebiplatvormi (nt FB grupp) loomine. 3.10. Maal elamise päeval jt külastussündmustel osalemine. 3.11. Koostöö Saaremaa noorte volikoguga kogukondade suunal.	kasvanud on 18-40. a osakaal kogukondade võrgustikus; kogukondade juhtorganite keskmise vanuse langus; kasvanud on uute ja naasnud saarlaste osakaal kogukondade võrgustikus
Kogukondade võrgustikupõhine koostöö			
4. Toimib organiseerunud ülesaaremaaline võrgustik, kes suudab pakkuda kaasatust kogukondadele ja partnerlust Saaremaa Vallavalitsusele.			

		<p>4.1. Kogukondade võrgustiku hoidja ja arendaja kokkuleppimine (Kodukant, Saarte Koostöökogu) ning selleks vajaliku ressursi leidmine.</p> <p>4.2. Kogukondade omaalgatuslike ühiste ettevõtmiste soodustamine ja toetamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ piirkondlikud suuremad üritused; ○ ühiste ürituste seeria; ○ ühised õppekäigid. <p>4.3. Nii ülevallaliste kui ka piirkondlike ümarlaudade korraldamine (vastavalt teemale).</p> <p>4.4. Veebigrupi loomine, kus kogukonnad saavad omavahel infot jagada.</p>	<p>MTÜ-de arv (osalejate arv)</p>
--	--	---	-----------------------------------

6. Arengukava koostamise protsess

Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava koostamine algatati Saaremaa Vallavolikogu 20.11.2021. a otsusega nr 70. Saaremaa Vallavalitsuse 01.12.2020. a korraldusega nr 2-3/2007 „Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava 2021–2030 koostamise korraldamine“ moodustati arengukava koostamiseks 12-liikmeline töögrupp õigusega kaasata arengukava koostamisse täiendavaid eksperte ning huvi- ja sidusgruppide esindajaid. Töögrupi liikmete ja arengukava koostamises osalenud väliste ekspertide nimed on esitatud lisas 2.

Arengukava koostamist koordineeris Saaremaa Vallavalitsuse arendus- ja kommunikatsiooniosakond koostöös Saarte Koostöökogu MTÜ-ga ning ühisprojekti „Hooandmine kogukondade koostöövõrgustikele!“ raames olid protsessi juhtimisse aktiivselt kaasatud väline strateegiaekspert Ivika Nõgel ning arutelude moderaator Margus Timmo.

Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava kiideti heaks ja suunati avalikustamisele Saaremaa Vallavalitsuse 13.07.2021. a korralduse nr 2-3/1194 alusel. Valdkondliku arengukava eelnõu on/oli avalikustamisel ajavahemikus 15.07.–23.08.2021 ja eelnõu tutvustamiseks korraldatakse/korraldati 21.07.2021. a avalik arutelu. Täiendavalt toimuvad/toimusid arutelud osavalla- ja kogukonnakogude koosolekutel ning avalikustamisperioodi võtab/võttis kokku avaliku ruumi meetodil läbiviidav arutelu.

7. Arengukava elluviimine

Saaremaa valla mittetulundustegevuse ja külaelu arengukavas seatud eesmärkide saavutamise peamiseks eelduseks on koostöö ning oluline on kõigi partnerite, sh kogukondade, vallavolikogu ja vallavalitsuse, Saarte Koostöökogu MTÜ, SA Saare Arenduskeskus, MTÜ Saaremaa Kodukant ning teiste koordineerivate, nõustavate ja toetavate organisatsioonide panus.

Mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava elluviimiseks vajalikud vahendid kavandatakse Saaremaa valla eelarvestrateegias ja vallaeelarves ning kaasatakse ka koostööpartnerite ressursse. Arengukavas kajastatud eesmärkide elluviimine põhineb paljuski kogukondade aktiivsusel ning olukorras, kus kogukonnad on valmis tegevustele taotlema välisrahastust, saab vallalt taotleda projektide omaosaluse katmist.

8. Arengukava seire ja muutmine

Vastavalt Saaremaa Vallavolikogu 22.02.2018. a määrusele nr 8 „Saaremaa valla arengudokumentide menetlemise kord“ vaadatakse mittetulundustegevuse ja külaelu arengukava üle ja esitatakse arengukava täitmise aruanne Saaremaa Vallavalitsuse poolt sätestatud korras ja tähtajaks – võimalusel kord aastas.

Lisa 1. Arengukava koostamise töögrupi liikmed ja kaasatud eksperdid

Töögrupi liikmed:

Kristiina Maripuu	Saaremaa valla abivallavanem, töögrupi juht;
Anton Teras	Eesti Reformierakonna esindaja;
Raimu Aardam	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esindaja;
Mari Kübarsepp	Eesti Keskerakonna esindaja;
Boris Lehtjärv	Valimisliidu Saarlane esindaja;
Rauno Rahnel	Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna esindaja;
Koit Kelder	MTÜ Saarte Koostöökogu esindaja;
Helje Pent	SA Saare Arenduskeskus esindaja;
Reet Viira	MTÜ Saaremaa Kodukant esindaja;
Karin Närep	Saaremaa Vallavalitsuse arendus- ja kommunikatsiooniosakonna juhataja (kuni 15.01.2021);
Jaanika Tiitson	Saaremaa Vallavalitsuse Lümända teenuskeskuse juhataja;
Eda Kesküla	Saaremaa Vallavalitsuse arenduse peaspetsialist.

Kaasatud välised eksperdid:

Ivika Nõgel	MTÜ Partnerlus strateegiaekspert, koolitaja (kogukonna areng ja kaasamine);
Margus Timmo	MTÜ Partnerlus ekspertmeeskonna liige (kaasava strateegiaprotsessi nõustamine)